

(ड) राष्ट्रवादी।

प्रश्न: 3.

मजूषातः क्रियापदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-(मजूषा से क्रिया पद चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए-)

निधेहि,	विधेहि,	जहीहि,	देहि,	भज,
चल,	कुरु			

यथा-त्वं पुरतः चरणं निधेहि।

(क) त्वं विद्यालयं।

(ख) राष्ट्रे अनुरक्तिं।

(ग) मयं जलं।

(घ) मूढ! धनागमतृष्णाम्।

(ङ) गोविन्दम्।

(च) सततं ध्येयस्मरणं।

उत्तरम्:

(क) चल

(घ) जहीहि।

(ख) विधेहि।

(ङ) भज।

(ग) देहि।

(च) कुरु।

प्रश्न: 4.

(अ) उचितकथनानां समक्षम् 'आम्', अनुचितकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत-(उचित कथनों के सामने 'आम्' तथा अनुचित कथनों के सामने 'न' ऐसा लिखिए-)

यथा—पुरतः चरणं निधेहि।

आम्

(क) निजनिकेतनं गिरिशिखरे अस्ति।

(ख) स्वकीयं बलं बाधकं भवति।

(ग) पथि हिंसाः पशवः न सन्ति।

(घ) गमनं सुकरम् अस्ति।

(ङ) सदैव अग्रे एव चलनीयम्।

उत्तरम्:

(क) आम् (ख) न (ग) न (घ) न (ङ) आम्

प्रश्न: 5.

मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।-
(मञ्जूषा से अव्यय पद चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए-)

एव,	खलु	तथा,	परितः,	पुरतः,
सदा,	विना			

- (क) विद्यालयस्य एकम् उद्यानम् अस्ति।
(ख) सत्यम् जयते।।
(ग) किं भवान् स्नानं कृतवान् ?
(घ) सः यथा चिन्तयति आचरति।
(ङ) ग्राम वृक्षाः सन्ति।
(च) विद्यां जीवनं वृथा।
(छ) भगवन्तं भज।

उत्तरम्:

- (क) पुरतः
(ख) एव
(ग) खलु
(घ) तथा
(ङ) परितः
(च) विना
(छ) सदा

प्रश्न: 6.

विलोमपदानि योजयत-(विलोम पदों का मिलान कीजिए-)

पुरतः – विरक्तिः

स्वकीयम् – आगमनम्।

भीतिः – पृष्ठतः

अनुरक्तिः – परकीयम्

गमनम् – साहसः

उत्तरम्:

पुरतः – पृष्ठतः

स्वकीयम् – परकीयम्

प्रश्न: 7.

(अ) लट्लकारपदेभ्यः लोट्-विधिलिङ्लकारपदानां निर्माणं कुरुत-(लट् लकार के पदों से लोट् और विधिलिङ् लकार के पदों का निर्माण कीजिए-)

लट्लकारे	लोट्लकारे	विधिलिङ्लकारे
यथा- पठति	पठतु	पठेत्
खेलसि
खादन्ति
पिबामि
हसतः
नयामः

उत्तरम्:

लोट्लकारे	विधिलिङ्लकारे
खेल	खेले:
खादन्तु	खादेयु:
पिबानि	पिबेयम्
हसताम्	हसेताम्
नयाम	नयेम

प्रश्न: 7.

(आ) अधोलिखितानि पदानि निर्देशानुसारं परिवर्तयत-
(निम्नलिखित पदों को उदाहरण अनुसार परिवर्तित
कीजिए-)

यथा- गिरिशिखर (सप्तमी-एकवचने) – गिरिशिखरे

पथिन् (सप्तमी-एकवचने)

राष्ट्र (चतुर्थी-एकवचने)

पाषाण (सप्तमी-एकवचने)

यान (द्वितीया-बहुवचने)

शक्ति (प्रथमा-एकवचने)

पशु (सप्तमी-बहुवचने)

उत्तरम्:

पथि, राष्ट्राय, पाषाणे,

यानानि, शक्तिः, पशुषु,